

[Leif Hermann]

Det er reelt den diskussion, vi skal tage, og det synes jeg nok Retsudvalget har været gjort opmærksom på. Vi fik den 27. april udtalelsen fra Journalistforbundets delegeretmøde på Nyborg Strand, hvor man i overskriften bad om åbne postlister og også gjorde det i selve resolutionsteksten. Så det er jo ikke noget nyt, at der er et ønske hos pressen om at få foretaget denne efter min opfattelse lille bitte operation på en i øvrigt udmærket offentlighedslov.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Fremskridtspartiet havde tidligere åbne gruppemøder. Desværre misbrugte pressen disse åbne gruppemøder, og derfor blev de lukkede.

Jeg tror ikke, jeg røber noget særligt, men af hensyn til eventuelle forventninger under udvalgsarbejdet er jeg dog alligevel nødsaget til at gøre opmærksom på, at Fremskridtspartiets folketingsgruppe i dag kl. 9.21 med almindeligt stemmeflertal besluttede, at partiet ikke kan støtte SF's forslag.

Selv om man har stor sympati for de tanker, der ligger bag forslaget, måtte partiets folketingsgruppe konstatere, at det vil give forøgede udgifter og mere bureaukrati, og da det ikke ligefrem er det, der er på Fremskridtspartiets partiprogram, besluttede folketingsgruppen med almindeligt stemmeflertal, at man ikke kan støtte forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 111:

Forslag til lov om ændring af straffeloven (Meddeleleshæleri).

Af Leif Hermann (SF) m.fl.
(Fremsat 15/12 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Engell):

Den problemstilling, de spørgsmål, som SF tager op i sit lovforslag, synes jeg også er meget interessante og spændende, og det er da også på den baggrund, jeg for nylig har foranlediget, at der bliver set nærmere på meddeleleshæle-ribestemmelsen i straffelovens § 152 d, som SF's forslag jo vedrører.

Det, SF foreslår, er, at det ikke skal være strafbart at videregive oplysninger, som er fremkommet ved en overtrædelse af straffelovens regler om tavshedspligt, medmindre oplysningerne vedrører enkeltpersoners rent private forhold. Det skal derimod som hidtil være strafbart at skaffe sig eller udnytte oplysninger, der er fremkommet ved brud på tavshedspligten, uanset om der er tale om oplysninger om private forhold eller andre forhold.

Jeg forstår SF på den måde, at det navnlig er hensynet til pressefriheden, der er baggrunden for ændringsforslaget, og i den forbindelse vil jeg da gerne fremhæve, at jeg er enig med SF i, at netop det aspekt selvfølgelig må påkalde sig en helt særlig opmærksomhed. Jeg har også selv ved flere lejligheder i de seneste måneder forsøgt at sætte fokus på ytringsfrihedens vilkår her i Danmark, og jeg har givet udtryk for, at jeg hen på sensommeren eller tidligt på efteråret meget gerne ser, at vi i en lidt bredere ramme får en drøftelse om dette spørgsmål, hvori det også er helt naturligt, at medlemmer af Retsudvalget deltager.

I november sidste år bad jeg Medieansvarsudvalget om at overveje, om bestemmelserne i straffelovens § 152 d og e har en tilfredsstillende udformning, eller om der er behov for at foretage ændringer i bestemmelserne for så vidt angår personer, der i øvrigt omfattes af det særlige presseretlige ansvarssystem, som i dag er nærmere fastlagt i presseloven.

Det spørgsmål ligger altså til behandling i en kreds af eksperter, folk fra medierne, fra journalistkredse, jurister og andre med indsigt i hele dette spørgsmål, og efter min opfattelse er det naturligt, da vi ganske givet hen på efteråret

[Justitsministeren]

i den kommende samling vil få en række drøftelser på baggrund af Medicansvarsudvalgets betænkning, at det også er i denne sammenhæng, det ses.

Derfor finder jeg det principielt forkert, hvis man på nuværende tidspunkt går nærmere ind i en drøftelse af det spørgsmål, og heller ikke jeg selv vil udtale mig om, hvorvidt straffelovens § 152 d og i tilknytning hertil § 152 e skal bevares uændret. Jeg mener, at vi alle kan have en interesse i at afvente udvalgets stillingtagen til det spørgsmål, således at vi får det bedst mulige grundlag at basere vores overvejelser på.

Derfor må jeg på nuværende tidspunkt afvise SF's lovforslag vel vidende, at det bliver en debat, som vi kommer til at vende tilbage til på et tidspunkt, der er velegnet, og hvor der ligger et forhåbentlig godt gennearbejdet grundlag.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det var ministerens indlæg, der kaldte mig herop, for det undrer mig lidt – nej, det undrer mig faktisk ikke mere efter adskillige år i Folketinget – at der er flere muligheder for at sige nej til et forslag, og hovedtesen er, at man helst skal sige nej.

Sidste gang brugte ministeren nogle ideologiske og måske økonomiske synspunkter. Denne gang tager man syltekrukkemetoden frem. Man vil ikke sige direkte nej, men man siger: Vente, vente. Jeg tror, det på spansk hedder »mañana«, i morgen, og det betyder sådan noget som, at det nok aldrig sker. I Sovjetunionen siger man »måske«, og det betyder også, at det ikke kan blive til noget.

Det er sådan set det, ministeren siger her: Det er da et pænt forslag, men skal vi nu ikke vente lidt og se, hvad der sker? Der er nok en eller anden kommission, der vil arbejde med det her, og så kan ministeren eventuelt selv senere komme med noget, som måske slet ikke har relevans til det her. Det er faktisk de to hovedundskyldninger for ikke at stemme for noget, som andre kommer med.

Så er det, at folk ude i landet siger: Hvorfor kan de ikke blive enige inde i Folketinget? Hvorfor denne grøftegravning? Ja, her på en ganske almindelig dag i Folketinget har vi altså de to mest gængse undskyldninger for, at der ikke er ret meget, man kan blive enige om. Det beklager jeg.

Formanden:

Jeg skal lige gøre opmærksom på, at jeg finder det u hensigtsmæssigt, hvis debatten skal starte med de korte bemærkninger og udfolde sig i de korte bemærkninger. Jeg skal henstille, at man giver ordførerne en mulighed for at komme til orde og lade det være ledende i debatten.

Justitsministeren (Engell):

Jeg skal kun bringe hr. Knud Lind ud af den vildfarelse, at min beslutning om at bede Medicansvarsudvalget om at se på sagen er udtryk for, at jeg ønsker en forhaling af den debat. Det er et udtryk for, som jeg sagde i min besvarelse, at jeg mener, at et så vigtigt spørgsmål bør debatteres i en sammenhæng, hvor en række af de mest kyndige på det område, som i en lang periode har beskæftiget sig med et oplæg til en muligvis kommende lovgivning til efteråret, i forvejen er inde. Jeg forudser, at Medicansvarsudvalget inden for en ganske kort tidsfrist vil komme med sit oplæg.

Det er jo ikke bare et spørgsmål, hr. Knud Lind, om at kaste sig ud i en debat og træffe beslutninger. Jeg tror, at det i høj grad også er et spørgsmål om, at det fornødne grundlag er til stede, og det er det, jeg har bedt om tilvejebringes.

Torben Lund (S):

Vi er i Socialdemokratiet positive over for en indsnævring af det område, som bør være strafbart som meddelelshæleri. Vi synes, det er vigtigt i et demokratisk samfund, at fortrolighedsområdet hos offentlige myndigheder er så snævert som overhovedet muligt. Og det bør selvfølgelig ikke være muligt for en offentlig myndighed at jage pressen, hvis en embedsmand – det kunne f.eks. være en informationschef i et ministerium – bryder sin tavshedspligt og lader oplysninger sive, som bare er ubehagelige eller pinlige for den pågældende myndighed. Man kunne mene, at en politianmeldelse imod en journalist i en sådan sag kunne tænkes at varetage andre interesser end det, der var til sigtet med meddelelshæleribestemmelsen i loven.

Meddelelshæleri bør selvfølgelig foreligge, når de fortrolige og videregivne oplysninger angår rent private forhold. Det er det, der er med i beslutningsforslaget fra SF. Men vi vil

[Torben Lund]

dog godt i Socialdemokratiet under udvalgsarbejdet nærmere have belyst og drøftet, om ikke også der kan være oplysninger om offentlige forhold, hvor fortrolighedsinteressen efter sagens karakter klart overskygger hensynet til pressefriheden og offentlighedens interesse i at kende sagen, i hvert fald på det pågældende tidspunkt. Det kunne vel tænkes, at den slags situationer opstår. Det sidste tager lovforslaget ikke højde for.

Som sagt ønsker vi under udvalgsarbejdet nærmere at se på dette spørgsmål, herunder altså afgrænsningen af sådanne offentlige forhold, som måske også bør beskyttes gennem en meddelelshæleribestemmelse. Men under alle omstændigheder mener vi, at der er brug for, at vi får indsævret anvendelsesområdet for meddelelshæleri og dermed sikret en bedre beskyttelse af pressen.

Nu forstår jeg på ministeren, at spørgsmålet i øjeblikket er til behandling i det pågældende udvalg, og det er selvfølgelig også af interesse at høre, hvad dette udvalg kan bidrage med til belysning af, hvordan det fungerer, og hvordan det bør fungere. Men man kunne måske opfordre ministeren til, om ikke det udvalg kunne fremskynde behandlingen af dette spørgsmål, sådan at vi i denne folketingssamling kunne få taget stilling til, hvordan meddelelshæleribestemmelsen i straffeloven bør se ud.

Fischer (KF):

Jeg vil gerne knytte nogle enkelte bemærkninger til fremsættelsestidspunktet for SF's forslag.

Det er jo fremsat den 15. december sidste år, men det kan vel næppe have forbigået forslagsstillernes opmærksomhed, at justitsministeren allerede i november måned bad Medieansvarsudvalget overveje de bestemmelser i straffeloven, som denne diskussion om meddelelshæleri i særlig grad vedrører, altså om de har en tilfredsstillende udformning. Det gælder i særlig grad forholdet til pressens virksomhed, hvordan den kan udfolde sig, eller om det viser sig nødvendigt med ændringer.

Jeg er sikker på, at hvis hr. Knud Lind havde været opmærksom på de to datoer, så havde han kunnet undgå den lidt mindre saglige bemærkning vedrørende forhaling, han kom med.

Jeg tror, vi alle er stærkt optaget af, at vi har en fri presse. Men når vi har et uvildigt organ

som Medieansvarsudvalget til at vurdere disse meget vigtige, men også undertiden kontroversielle emner, så må det være rigtigt, at vi afventer resultatet af dette udvalgs overvejelser og ikke lovgiver, før et sådant bedre beslutningsgrundlag foreligger.

Bjørn Elmquist (V):

Den fri presses rolle både i det åbne og i det lukkede samfund er stor. Som udgangspunkt er vi i Venstre modstandere af en fortolkning af paragraffen om meddelelshæleri, som også kommer til at omfatte oplysninger, som er belagt med tavshedspligt ud fra offentlige hensyn.

Jeg ved ikke, om det har været lovgivers hensigt i sin tid, da man vedtog paragraffen, at den også skulle omfatte disse punkter. Det vil vi snart kunne se domstolenes fortolkning af i den sag, som verserer. Derfor ønsker jeg ikke her fra talerstolen at gå ind i en diskussion om det.

Det forslag, SF her fremlægger, rejser imidlertid en række afgrænsningsproblemer, som der også bliver gjort opmærksom på i bemærkningerne. Det giver afgrænsningsproblemer med hensyn til spørgsmålet om beskyttelse af privatlivets fred. Der kan være en grå zone. Der er helt klart nogle områder, hvor man må kræve, at tavshedsbelagte oplysninger respekteres også i pressen af hensyn til enkeltpersoners krav på privatlivets fred. Men så er der en grå zone, som SF påviser, og hvor man skal drage grænsen, kan være svært at sige.

Som Socialdemokratiets ordfører, hr. Torben Lund, var inde på for lidt siden, kan der også være en overvejelse for så vidt angår de oplysninger, som er pålagt tavshed på grund af offentlige interesser. Det kan være svært at sige, om meddelelshæleriet skal gælde nogle af dem eller ingen af dem.

Disse afgrænsningsproblemer gør, at vi ikke vil melde klart ud og sige ja eller nej til SF's forslag i dag, men vil afvente den betænkning fra Medieansvarsudvalget, som justitsministeren har bestilt. Og det er ikke ud fra et ønske om at forhale sagerne, men tværtimod ud fra ønsket om, at vi her i Folketinget kan være sikre på så hurtigt som muligt at træffe den korrekte beslutning. Som jeg sagde i min start: Hensynet til pressefriheden både i et åbent og i et lukket samfund vejer meget tungt.

Knud Lind (FP):

Når man bliver valgt til Folketinget, så underskriver man en forsikring om at ville holde grundloven, og at man vil handle ud fra sin egen overbevisning.

Det betyder, at man ikke nødvendigvis skal handle ud fra Medieansvarsudvalgets overbevisning. Derfor er det fuldstændig irrelevant, hvad der kom fra ministeren, syltekrukkemånvren, men det er jo den slags, vi er vant til herinde. Modsat ministeren tog jeg det alvorligt, da jeg underskrev forsikringen om, at jeg vil holde grundloven.

Man taler altid om, hvorfor de ikke handler inde i Folketinget, og så skulle man svare: Det er, fordi vi ikke kan handle, fordi vi er nødsaget til at vente på nogle, der skal fortælle os, hvordan vi skal handle. Det er faktisk det, ministeren siger her, og jeg kan allerede nu se, at der er et flertal i hvert fald bag hr. Torben Lunds ord om, at justitsministeren skal sørge for, at dette Medieansvarsudvalg sætter tempoet op.

I Fremskridtspartiet er vi modstandere af, at man i et åbent og frit demokratisk samfund lægger låg på pressens muligheder for at sætte spørgsmålstegn ved eller tvivle på de beslutninger m.v., som de til enhver tid siddende magthavere nu engang har truffet efter råd fra deres embedsmænd. Derfor kan Fremskridtspartiet tilslutte sig det lovforslag, der er kommet fra SF.

Vi vil dog ligesom andre erkende, at der er nogle afgrænsningsproblemer, men det er jo så heldigt, at man i Folketinget laver noget, der hedder udvalgsarbejde, hvor den slags problemer kan blive formindsket og forslaget kan blive forbedret, og man har jo lov til at spørge nogle jurister om råd. Men med hensyn til selve beslutningen, der træffes her i Folketinget, er det i sidste instans op til justitsministeren og andre, der må bruge deres egne tanker og ideer, om de nu vil sige ja eller nej til sådan et forslag.

I dette tilfælde kan jeg modsat om det tidligere forslag meddele, at Fremskridtspartiet kan gå ind for SF's forslag.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Det var blot hr. Knud Linds bemærkninger om det at bede om ekspertråd, der får mig til at erindre os alle sammen om den debat, vi havde i sidste folketingssamling, i foråret, om de så-

kaldte sociale kontrakter for unge, der er kommet på kant med loven.

Jeg husker, at Fremskridtspartiet under stor hurlumvej endte med at stemme for et dagsordensforslag, hvorefter man skulle indhente ekspertråd rundt omkring i kommunerne, før i hvert fald Fremskridtspartiet følte, at de var parate til at tage stilling i denne sag.

Det er der ingen der kan huske? Nej, men jeg vil blot erindre om, at det ikke er altid, Fremskridtspartiet mener, at man kan bide til bollen lige med det samme.

Kirsten Lee (RV):

Det er helt oplagt Det Radikale Venstres principielle udgangspunkt, at ytringsfriheden skal sikres.

For øjeblikket kører der som bekendt en sag, og det er måske en af grundene til, at SF har fundet det belejligt at fremsætte forslaget nu, det ved jeg ikke. Det er i hvert fald efter vores opfattelse uheldigt, at Folketinget udtaler sig om dette, mens sagen kører. Vi afventer Medieansvarsudvalgets svar på justitsministerens henvendelse, og når den kommer, så er det oplagt, at sagen skal drøftes på ny.

Bente Juncker (CD):

Da CD's ordfører desværre ikke kan være til stede, skal jeg melde, at vi synes, det er en udmærket idé, justitsministeren er kommet med, at lægge det ud i et udvalg. Vi håber, at dette udvalg vil arbejde hurtigt, at det ikke bare er en syltekrukke.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil begynde med et par betragtninger i anledning af det, hr. Knud Lind har været inde på. Jeg ønsker heller ikke nogen syltekrukke, men nogle gange kan det være ganske rart at få yderligere information, inden man træffer en beslutning.

Når jeg læser SF's forslag igennem, så er jeg sympatisk over for intentionen, men jeg synes også, at der ligger nogle afgrænsningsproblemer. At vi skal værne om ytringsfriheden, er overordentlig væsentligt, og det er vi enige med SF i, og det har jeg også forstået at alle partier er enige i. Men vi står samtidig over for nogle afgrænsningsproblemer; det fremgår jo også af de fyldige bemærkninger.

[Kofod-Svendsen]

Jeg synes nok, at når man er vidende om, at der er et udvalg, der arbejder, så må det rigtige være, at udvalget speeder tempoet op så meget som muligt. Jeg vil gerne se, hvad dette udvalg kommer frem til, for at kunne lave de helt rigtige grænsedragninger.

Jeg vil altså gerne vide lidt mere, men vil samtidig sige, at jeg har fuld sympati for intentionerne bag SF's forslag.

Leif Hermann (SF):

Jeg vil gerne takke for den meget brede tilslutning til forslaget grundprincip, nemlig at det ikke kan være meningen at straffe den blotte og bare videregivelse, som i praksis er en bestemmelse, man bruger til at slå journalister oven i hovedet med.

Jeg opfatter justitsministerens meget positive og venlige bemærkninger om forslaget som et principielt tilsagn om, at den tid, hvor man, om jeg så må sige, kan forsøge at belægge pressen med mundkurv ved hjælp af den skyggevirksomhed, som meddelelshæleri bestemmelsen jo nødvendigvis må have, skal være forbi.

Man kan så stille sig selv spørgsmålet: Er det nu ikke utidigt at komme med det? Og der kunne være to begrundelser. Fru Kirsten Lee har nævnt en verserende sag, hvor en informationsmedarbejder troede han skulle fortælle noget til omverdenen, men misforstod opgaven, for tanken var, at han skulle tie stille. Det er en lidt usædvanlig situation for en informationsmedarbejder at befinde sig i, og han misforstod da også sin opgave.

Det er klart, at vi her er inde i en diskussion om, hvorvidt der foreligger et tavshedspligtsbrud eller ikke. Det vedrører forslaget ikke. Forslaget vedrører den situation, at en chefredaktør og en journalist er blevet straffet for at offentliggøre de oplysninger, der stammer fra det påståede tavshedspligtsbrud. Og det er netop det, der er problemet. Det er ikke kun problemet, at det har en skyggevirksomhed over for pressen. Problemet er, at denne bestemmelse bliver anvendt i et omfang, som er vilkårligt ud over alle grænser.

Jeg erindrere en skønne morgen, da jeg læste dagbladet B.T. Der var på forsiden lange uddrag af ministermødereferater. Det var en sag, som dengang, og i øvrigt i nogen grad selvfølgelig stadig væk, optog Folketinget, nemlig den såkaldte tamilsag, som afstedkom mange inter-

essante betragtninger i pressen, også mange rigtige betragtninger.

Garvede folketingskolleger, der har gået herinde i mange år, var nærmest rystede over, at man kunne se affotograferede ministermødereferater på forsiden af en frokostavis. Det er noget af det mest fortrolige, man har, sagde tidligere og nuværende ministre til mig – men ingen sigtelse.

Da Markedsudvalget og Trafikudvalget fik oversendt stævningen i Storebæltssagen samt regeringens skrivelse, jeg tror det var svaret på åbningsskrivelsen, gik der ikke så forfærdelig lang tid, før man i Danmarks Radio kunne høre – fuldt berettiget, mener jeg – oplæsning af svarskriftet og svaret på åbningsskrivelsen. Samme aften kunne man i TV-Avisen se væsentlige dele af stævningen affotograferet og kommenteret. Der var ikke noget med nogen sigtelse, i hvert fald ikke indtil nu. Det vil sige, at der tilsyneladende i hvert fald i forholdet til pressen hersker en helt utrolig uklarhed om, hvornår denne bestemmelse vil blive anvendt, og hvornår den ikke vil blive anvendt. Man får nærmest det indtryk, at bestemmelsens anvendelsesområde er bestemt af, hvor kedeligt det er for regeringen, at tingene slipper ud trods tavshedspligtbelæg.

Hvis det er afgørende for bestemmelsens anvendelse, skal den under alle omstændigheder væk, alene af den grund. Den må ikke kunne bruges til at dække over fadæser.

Den anden grund til, at vort forslag skulle være utidigt, er det forhold, som også er fremhævet af fru Kirsten Lee og mange andre, at vi har et Medieansvarsudvalg siddende, og nu har justitsministeren i november 1989 bedt medieansvarsudvalget om at kigge på det.

Selvfølgelig bør det Medieansvarsudvalg, som sidder endnu, også udtale sig om dette. Jeg mener, at det er helt naturligt, at Medieansvarsudvalgets udtalelse skal indgå i Retsudvalgets drøftelser.

For ikke så lang tid siden stillede jeg justitsministeren et spørgsmål, hvor jeg spurgte ham: Finder ministeren det utidigt at rykke for Medieansvarsudvalgets betænkning? Jeg forestillede mig, og det tror jeg også er rigtigt, at konceptisten var træt, da han startede svaret med at sige: Medieansvarsudvalgets betænkning forventes snart at foreligge.

[Leif Hermann]

Jeg vil tillade mig her for Folketinget at citere et spørgsmål og den første del af svaret. Det stammer fra den 13. marts 1987, da vi skulle behandle et radikalt lovforslag til ændring af retsplejeloven. Det handlede om vidnefrigtelse for journalister, fru Kirsten Lee. Da stillede vi et spørgsmål i Retsudvalget:

»Ministeren bedes oplyse, hvornår Medieansvarsudvalget ventes at afslutte sit arbejde.«

Svar:

»Medieansvarsudvalget forventer fortsat at have afsluttet . . . « – fortsat, der er spurgt før, naturligvis – » . . . at have afsluttet sit arbejde i løbet af efteråret 1987.«

Nu taler vi om foråret 1990, og man kan naturligvis kritisere mig for utålmodighed, man kan kritisere mig for mangel på tillid til eksperter og den slags ting, men hvis vi fortsætter med at bede Medieansvarsudvalget om at tage opgaver op, må jeg befrygte, at dette udvalg aldrig bliver færdig med sit arbejde, og jeg er helt sikker på, således som det også er kommet til udtryk her i dag, at der er ingen problemer med den politiske stillingtagen til indholdet i Socialistisk Folkepartis forslag.

Hvis det er således, som hr. Torben Lund efterlyste, venter jeg gerne på en udtalelse, hvis den ellers kan fremskyndes. Jeg håber ikke, at jeg dermed har givet udtryk for mistillid til det arbejde, der kommer fra Medieansvarsudvalget. Jeg vil tro, at det er overordentlig grundigt belyst med det kommissorium, som udvalget har fået. Men vi andre må vel ikke nødvendigvis opfatte det som en blokering af vores politiske arbejde, at et udvalg ikke kan gøre sig færdig.

Jeg har ikke så forfærdelig meget tilbage at sige om ordførernes indlæg, men jeg skal knytte nogle kommentarer til den afgrænsningsproblematik, som ganske mange ordførere har rejst.

I bemærkningerne er det beskrevet, at det forhold, at oplysninger vedrørende offentlige anliggender, som er tavshedsbelagt, pludselig er blevet strafbare i en videregivelsessituation, nærmest ved et tilfælde er kommet ind i lovgivningen. Der har ikke på noget tidspunkt foreligget en grundig analyse af behovet, herunder afgrænsningsproblematikken, i denne sammenhæng.

Derfor er det selvfølgelig vigtigt, at vi meget ordentligt får belyst i udvalget, om den af-

grænsning, Socialistisk Folkeparti har valgt, nemlig at det er oplysninger, der er omfattet af forvaltningslovens § 28, stk. 1, er den relevante og rigtige. Det er selvfølgelig vigtigt, at vi får det belyst, og det er vi fuldt ud indstillet på.

Jeg har opfattet det sådan, at det er også det afgørende problem, og i det øjeblik vi kan finde en fornuftig løsning på det problem, er der tilslutning til forslaget. Det takker jeg for, og det lykønsker jeg så i øvrigt dansk dagspresse med.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg vil gerne tillade mig her, 3 år efter at hr. Leif Hermann og andre har rykket for svar fra Medieansvarsudvalget, i al beskedenhed at spørge justitsministeren direkte: Hvornår får det flertal, som er til stede i Folketinget bag dette lovforslag, svar fra Medieansvarsudvalget? For jeg går ud fra, at justitsministeren har vedgæet arv og gæld, da han tiltrådte, og der er altså en 3-årig gæld på et svar fra Medieansvarsudvalget.

Derfor tillader jeg mig at spørge ministeren, hvornår vi får det svar. De har jo haft rigelig tid til at tænke sig om.

Justitsministeren (Engell):

Hr. Leif Hermann var i sit indlæg langt fremme med en konstatering af, hvad der måtte være flertal for og imod her i Folketinget. Jeg vil for en ordens skyld sige, at det, jeg har erklæret mig enig i vedrørende SF's forslag, er, at man rejser et centralt, et vigtigt spørgsmål, når vi taler om pressens muligheder for at kunne udføre sin virksomhed. Netop fordi der er mange forskellige hensyn at tage i relation til det spørgsmål, følte jeg, at det var naturligt, at det udvalg, som nu har arbejdet med medieansvar i bred sammenhæng, også fik lejlighed til at vurdere det spørgsmål.

Som jeg var inde på tidligere, forudsiger jeg, at vi til efteråret skal sætte fokus på hele dette spørgsmål. Det bliver givetvis et af de væsentlige temaer i debatten også i forhold til de lovgivningsinitiativer, som jeg er ved at overveje. Derfor er det naturligt, at det hører hjemme i den sammenhæng.

Når det så gælder spørgsmålet om selve betænkningen, er jeg blevet oplyst om, at man forventer, at både hovedbetænkningen, den store rapport, og også delbetænkningen vedrørende

[Justitsministeren]

det tillægskommissorium, man kan sige at udvalget har fået i november 1989, vil være afsluttet og kan afleveres i marts/april 1990. Da forventer man, at arbejdet vil være afsluttet. Det har jeg så taget til efterretning. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at med det kendskab jeg har til en del af kommissionens medlemmer, som alle er meget travle mennesker, som har holdt mange møder, synes jeg ikke, de betragtninger, hr. Knud Lind kommer med, er rimelige. Jeg ved, at kommissionen har arbejdet flittigt og formentlig også dygtigt. Det skal vi vurdere, når man er færdig, men man må også have tid til at bearbejde en så omfattende problematik, som der blev lagt op til i forbindelse med udvalgets arbejde. Ikke dette kissejæv, hr. Knud Lind, for det er væsentlige spørgsmål, vi taler om. Når man nu har besluttet, at der skal nedsættes et sådant udvalg og det skal have tid til at arbejde, vil det da være besynderligt, hvis vi ikke afventede deres overvejelser, før vi tog hul på den politiske debat. Så vil al saglighed høre op, men det er måske heller ikke det, der er det tungest vejende hensyn for hr. Knud Lind i denne sag.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg skal lige sige til justitsministeren, at da jeg gjorde op, hvorledes det forholdt sig med tilslutningen til forslagens principielle hensigter, regnede jeg faktisk ikke ministeren og dermed heller ikke regeringen med, selv om jeg må indrømme, at hr. Bjørn Elmquist på den ene side faktisk var meget positiv over for forslaget. Det, jeg tog udgangspunkt i med mine betragtninger over det, ministeren sagde, var den velvilje, ministeren viste over for, at dette faktisk er et problem. Det har nu også undret mig lidt, med ministerens tidligere beskæftigelse in mente, at ministeren ikke var klar over, at dette var et afgørende og væsentligt problem.

Så siger ministeren i sit første indlæg, at Retsudvalget skal inddrages i drøftelsen engang i efteråret. Hvorfor skal det i grunden først være engang til efteråret? Skal det opfattes på den måde, at Medieansvarsudvalget, når betænkningen foreligger i marts/april 1990, først kan afgive en særudtalelse om dette spørgsmål til efteråret, eller er det således, at det skal ses i lyset af det lovforslag, der eventuelt kommer til efteråret, efter at Medieansvarsudvalgets betænkning har været gennemtygget i Justitsmini-

steriet? Eller hvordan skal det forstås? For mig at se er der ikke noget som helst i vejen for, at ministeren oven i købet her i foråret kan inddrage Retsudvalget i nogle overvejelser vedrørende det her. Retsudvalget skal alligevel behandle lovforslaget på normal vis. Det er ikke vores hensigt bare at lade det ligge i udvalget, efter at det har været til første behandling. Det er sandelig meningen fra vores side, at vi stræber imod en vedtagelse inden sommerferien.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg skal ikke gå ind i justitsministerens almindelige polemiske bemærkninger. Det synes jeg ikke tjener sagen, men det, sagen reelt drejer sig om, er indholdet af en straffelovsbestemmelse, og den kunne man have taget kold og juridisk stilling til et helt andet sted, i Straffelovrådet m.v. Det har man altså ikke gjort på nuværende tidspunkt. Man venter altså på dette sammensatte Medieansvarsudvalg. Selv om de skal have god tid til at arbejde sagerne igennem, er det immervæk lige godt 3 år, vi har sidet og puslet med det.

Selv med ministerens store langmodighed er det ved at være tidspunktet, hvor denne sag må få en afslutning, og derfor rykkede jeg for svar.

Justitsministeren (Engell):

Det var mest til hr. Leif Hermann. Jeg går ud fra, at når udvalgsbetænkningen er færdig og bliver fremlagt, bliver der grundlag for en debat. Det håber jeg da også.

Det er også på grundlag af udvalgets betænkning, at vi i regeringen og regeringspartierne skal gøre op, om det så skal munde ud i et lovgivningsinitiativ, og tage stilling til det eventuelle indhold af et sådant lovgivningsinitiativ. Det bliver helt på normal vis.

Det, jeg refererede til, når jeg talte om sensommeren eller efteråret i mit første indlæg, var, at jeg føler, at diskussionen om ytringsfriheden ikke skal ses i en så snæver sammenhæng som alene pressens vilkår. Der er mange andre problemer, som efter min opfattelse knytter sig til ytringsfrihedsdiskussionen i Danmark. Det, jeg annoncerede, var, at jeg har til hensigt i sensommeren eller efteråret at indbyde en kreds af folk med indsigt på dette område, folk med meninger og synspunkter – herunder også medlemmer fra Folketingets Rets-

[Justitsministeren]

udvalg – til en konference, hvor vi kan drøfte hele dette spørgsmål, uafhængigt af Medieansvarsudvalgets arbejde og de lovgivningsinitiativer, der måtte blive taget for det område.

Det var det, der lå i min betragtning, og selvfølgelig ikke, at diskussionen om medieansvarsbetænkningen skal hvile hele sommeren, så vi først tager hul på den i efteråret. Det er på det tidspunkt, regeringen i givet fald vil spille ud med lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 112:

Forslag til lov om ophævelse af visse love inden for Industriministeriets område og om ændring af forskellige lovbestemmelser. (Afbureaukratisering).

Af industriministeren (Anne Birgitte Lundholt).

(Fremsat 9/1 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Svend Andersen (S):

Først vil jeg godt udtrykke betænkelighed ved den tiltagende praksis, som regeringen er ved at indføre ved, at man fremsætter lovforslag og i et enkelt lovforslag afskaffer en række love og stiller ændringsforslag til andre love. Det er en tendens og en udvikling, vi har set flere gange i indeværende folketingsår. Vi finder, at det er en ændring af statsretspraksis, som vi vil udtrykke betænkelighed ved.

Nu er forslaget sat til behandling, og det må jo som sådan have passeret præsidiets. Men vore betænkeligheder er stadig opretholdt.

Vi finder også, det er betænkeligt af den grund, at man under dække af forenkling og afbureaukratisering fremsætter forslag, der ikke alene er forenklingsforslag, men hvor man også ønsker at fremme politiske holdninger. Det kan gøre det vanskeligt at tage samlet stilling til lovforslaget. En konsekvens heraf kunne blive, at vi for at kunne tage stilling til de enkelte områder må have delt lovforslaget. Det må vi så se på under udvalgsarbejdet.

Jeg skal derefter gøre nogle enkelte bemærkninger til de enkelte punkter. Jeg har bemærket, at under forslaget om afskaffelse af dispachører har ministeren valgt at gå imod reglerne. Det var måske egentlig det, der kunne bruges også i andre tilfælde.

Om købeloven vil jeg sige, at de ændringer, ministeren foreslår, er alene ændringer som følge af ophævelse af varemæglerordningen. Det var i hvert fald det eneste, der kunne berettigede en ændring. Men ministeren henviser i bemærkningerne til en eventuel senere revision af købeloven og siger, at denne affattelse af bestemmelserne ville man alligevel have taget med i en eventuel senere revision.

Tager regeringen eller ministeren hermed forskud på en senere revision, og har denne bestemmelse, som ministeren her har affattet, været forelagt Købelovsudvalget? Det må være det udvalg, der til sin tid skal behandle eller have forelagt en eventuel senere revision, men det kan vi komme tilbage til i udvalget.

Jeg vil til lovforslaget om at afskaffe margin-spekulationen sige, at det er en lov, der i sin tid blev vedtaget for at hindre, at der skete spekulation, og at der kom alt for store udsving på obligations- og aktiemarkedet. Vi vil have en fuldstændig sikkerhed for, at en afskaffelse af loven her ikke genindfører spekulationen, men at vi opretholder roen på markedet. Vi kan altså ikke på forhånd sige, at det er en god idé at afskaffe denne lov, men vi ønsker i udvalget at få en sikkerhed for, at de ordninger, der er indført på Københavns Fondsbørs til at foretage de samme garantier eller sikringer, nu også virker efter hensigten.

Så kommer endelig forslaget om afskaffelse af garantiordningen for bygning af mindre fragtskibe. Det er et forslag, som vi klart må sige nej til. Det kan ganske vist være rigtigt, når ministeren siger, at den erhvervsfremmende effekt ikke er særlig stor, og sammenlignet med